Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 18 lipca 1935 r. 1324.

T r e ś ć   n u m e r u:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Musu Rytojus" o stosunku Niemiec do obszaru Kłajpedy" "Musu Rytojus" Nr.54 z 16.VII.35 r.: Art.p.t. "Niemcy, a obszar Kłajpedy". Streszczenie:

Ażeby zrozumieć obecne wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich, przypomnieć należy jakie cele wytknęła sobie polityka narodowa socjalistów. Znaleść tu można dwa główne zadania wpisane do programu politycznego hitlerowców. A mianowicie zwrot ziem odebranych od Niemiec Traktatem Wersalskim i szukanie nowych przestrzeni dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmuszają Rzeszę do zwrócenia uwagi przedewszystkiem na obszar Kłajpedy.

Obszar Kłajpedy wydaje się Niemcom najsłabszem miejscem, od którego możnaby rozpocząć burzenie postanowień terytorjalnych Traktatu Wersalskiego. Wprawdzie Hitler w swej mowie z 21 maja oświadczył, że kierownictwo Rzeszy nie zamierza zmieniać tych postanowień orężnie. Kiedy jednak na mocy plebiscytu Saara powróciła do Niemiec, prasa hitlerowska jednogłośnie zaczęła wołać, że po Saarze przyjdzie kolej na Kłajpedę, Gdańsk i inne zabrane Niemcom ziemie. Z tego można wnioskować, że o ile hitlerowcy narazie nie będą się imać oręża dla zwrotu odebranych Traktatem Wersalskim ziem, to w każdym razie dążyć będą do tego, by na ziemiach tych przeprowadzono głosowanie ludności. W przemówieniu Hitlera z 21 maja znajduje się całkiem niedwuznaczna wzmianka o potrzebie plebiscytu na obszar kłajpedzki. Jeżeli Niemcom uda się plebiscyt taki przeprowadzić, w takim razie o wiele łatwiej potrafią oni uzyskać prawo głosowania w innych oderwanych od Niemiec ziemiach. Hitlerowcy wierzą, że w wyniku takich plebiscytów ludność podobnie, jak w zagłębiu Saary wypowiedziałaby się za zwrotem tych ziem Niemcom. W ten sposób hitlerowcy mogliby zmyć ostatni szczątek hańby wersalskiej, jak nazywają traktat pokojowy z Ententą.

Z drugiej strony obszar Kłajpedy stanowi dla hitlerowców wrota w ich dalszem wdzieraniu się na wschód. Z książki Hitlera wynika, że plany narodowych socjalistów w Europie Wschodniej sięgają bardzo daleko. Przestrzenią dla kolonizacji niemieckiej przy wykonywaniu tych planów miały się stać nietylko kraje bałtyckie, lecz i część wschodnich ziem sowieckich. W związku z temi planami hitlerowców na Wschodzie, zajęli się nietylko najbliżsi sąsiedzi Rzeszy, lecz zajęły się również Sowiety. Wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich jest pierwszym krokiem do realizacji wspomnianych planów. Łatwo jest przeto zrozumieć, że państwa zainteresowane z wielką uwagą śledzą obecnie wysiłki hitlerowców, zmierzające do stworzenia z obszaru Kłajpedy przedniej placówki w polityce wschodniej.-

W ten sposób obszar Kłajpedy zajmuje w ogólnej polityce Rzeszy bardzo ważne miejsce. Zależy to nie od wielkości Kłajpedy, ani też od liczby jej ludności. Niemcy konsekwentnie przeprowadzają obecnie swe plany w stosunku do Kłajpedy. Z jednej strony dążą oni do przygotowania opinji publicznej do myśli, że na obszarze Kłajpedy potrzebny jest plebiscyt. W tym celu hitlerowcy wszelkiemi sposobami wykazują niemieckość Kłajpedy, nie powstrzymując się nawet przed fałszowaniem danych historji i geografji. Z drugiej strony Niemcy wszelkiemi sposobami oczerniają naród i państwo litewskie, pragnąc przez to wykazać, że niesłuszną jest rzeczą pozwolić w kulturalnej Kłajpedzie na rządy "półdzikich Azjatów", jakimi mają być Litwini. Niemcy wydali już wiele książek propagandowych w tym kierunku.-

W prasie Niemcy również wciąż ogłaszają propagandowe artykuły, ilustrujące np.schludną zagrodę zamożnego rolnika kłajpedzkiego i nędzną chałupę z Wielkiej Litwy. Podpis najczęściej brzmi: "Dwie kultury, dwa światy i t.p. Jednak sami Niemcy niejednokrotnie zauważyli, że taka propaganda mało pomaga, gdyż "azjatyckość" Litwinów była i pozostanie wynalazkiem niemieckim. Obecnie więc Niemcy zaczęli rozgłaszać o Litwie różne złośliwe fałsze, jak np. fałsz o rzekomo umyślnie spowodowanej przez władze litewskie śmierci jednego ze skazanych w Kownie hitlerowców.

Są to bardzo brzydkie środki walki politycznej. Niemcy dążąc do swych politycznych celów, nie liczą się już jednak ze środkami. Litwini muszą zwracać na to baczną uwagę, o ile chcą trafnie oceniać sytuację polityczną stworzoną przez Niemców na obszarze Kłajpedy.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Musu Rytojus" o stosunku Niemiec do obszaru Kłajpedy

"Musu Rytojus" Nr.54 z 16.VII.35 r. Art.p.t. "Niemcy, a obszar Kłajpedy". Streszczenie:

Ażeby zrozumieć obecne wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich, przypomnieć należy jakie cele wytknęła sobie polityka narodowa socjalistów. Znaleść tu można dwa główne zadania wpisane do programu politycznego hitlerowców. A mianowicie zwrot ziem odebranych od Niemiec Traktatem Wersalskim i szukanie nowych przestrzeni dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Obe te zadania zmuszają Rzeszę do zwrócenia uwagi przedewszystkiem na obszar Kłajpedy.

Obszar Kłajpedy wydaje się Niemcom najsłabszem miejscem, od którego możnaby rozpocząć burzenie postanowień terytorjalnych Traktatu Wersalskiego. Wprawdzie Hitler w swej mowie z 21 maja oświadczył, że kierownictwo Rzeszy nie zamierza zmienić tych postanowień orężnie. Kiedy jednak na mocy plebiscytu Saara powróciła do Niemiec, prasa hitlerowska jednogłośnie zaczęła wołać, że po Saarze przyjdzie kolej na Kłajpedę, Gdańsk i inne zabrane Niemcom ziemie. Z tego można wnioskować, że o ile hitlerowcy narazie nie będą się imać oręża dla zwrotu odebranych Traktatem Wersalskim ziem, to w każdym razie dążyć będą do tego, by na ziemiach tych przeprowadzono głosowanie ludności. W przemówieniu Hitlera z 21 maja znajduje się ostatniem niedwuznaczne wzmianka o potrzebie plebiscytu na obszar Kłajpedzki. Jeżeli Niemcom uda się plebiscyt taki przeprowadzić, w takim razie o wiele łatwiej potrafią oni uzyskać prawo głosowania w innych oderwanych od Niemiec ziemiach. Hitlerowcy wierzą, że w wyniku takich plebiscytów ludność podobnie, jak w zagłębiu Saary wypowiedziałaby się za zwrotem tych ziem Niemcom. W ten sposób hitlerowcy mogliby zwić ostatni szczątek hańby wersalskiej, jak nazywają traktat pokojowy z Ententą.

Z drugiej strony obszar Kłajpedy stanowi dla hitlerowców wrota w ich dalszem wdzieraniu się na wschód. Z książki Hitlera wynika, że plany narodowych socjalistów w Europie Wschodniej sięgają bardzo daleko. Przestrzenie dla kolonizacji niemieckiej przy wykonywaniu tych planów miały się stać niatylko kraje bałtyckie, lecz i część wschodnich ziem sowieckich. W związku z temi planami hitlerowców na Wschodzie, zajęli się nietylko najbliżsi sąsiedzi Rzeszy, lecz zajęły się również Sowiety. Wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich jest pierwszym krokiem do realizacji wspomnianych planów. Łatwo jest przeto zrozumieć, że państwa zainteresowane z wielką uwagą śledzą obecnie wysiłki hitlerowców, zmierzające do stworzenia z obszaru Kłajpedy przedniej placówki w polityce wschodniej.-

W ten sposób obszar Kłajpedy zajmuje w ogólnej polityce Rzeszy bardzo ważne miejsce. Zależy to nie od wielkości Kłajpedy, ani też od liczby jej ludności. Niemcy konsekwentnie przeprowadzają obecnie swe plany w stosunku do Kłajpedy. Z jednej strony dążą oni do przygotowania opinji publicznej do myśli, że na obszarze Kłajpedy potrzebny jest plebiscyt. W tym celu hitlerowcy wszelkiemi sposobami wykazują niemieckość Kłajpedy nie powstrzymując się nawet przed fałszowaniem danych historji i geografji. Z drugiej strony Niemcy wszelkiemi sposobami oczerniają naród i państwo litewskie, pragnąc przez to wykazać, że niesłuszną jest rzeczą pozwolić w kulturalnej Kłajpedzie na rządy "półdzikich Azjatów", jakimi mają być Litwini. Niemcy wydali już wiele książek propagandowych w tym kierunku.-

W prasie Niemcy również wciąż ogłaszają propagandowe artykuły, ilustrujące np. schludną zagrodę zamożnego rolnika kłajpedzkiego i nędzną chałupę z Wielkiej Litwy. Podpis najczęściej brzmi: "Dwie kultury, dwa światy i t.p. Jednak sami Niemcy niejednokrotnie zauważyli, że taka propaganda mało pomaga, gdyż "azjatyckość" Litwinów była i pozostanie wynalazkiem niemieckim. Obecnie więc Niemcy zaczęli rozgłaszać o Litwie różne złośliwe fałsze, jak np. fałsz o rzekomo umyślnie spowodowanej przez władze litewskie śmierci jednego ze skazanych w Kownie hitlerowców.

Są to bardzo brzydkie środki walki politycznej. Niemcy dążąc do swych politycznych celów, nie liczą się już jednak ze środkami. Litwini muszą zwracać na to baczną uwagę, o ile chcą trafnie oceniać sytuację polityczną stworzoną przez Niemców na obszarze Kłajpedy.

K r o n i k a .

S p r a w a   w y m i a n y   w i ę ź n i ó w. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Według otrzymanych wiadomości, rząd polski zwrócił się do szwedzkiego Czerwonego Krzyża z prośbą o pośredniczenie w wymianie więźniów z Litwą. W krótkim czasie propozycja ta zostanie rozpatrzona.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

P r z y j a z d   p o s ł a   B a ł t r u s z a j t i s a   d o K o w n a. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Poseł litewski w Moskwie Bałtruszajtis przybył w sprawach służbowych do Kowna.-

K o n f e r e n c j a   p o l i t y c z n a   w   P o ł ą d z e. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 16 lipca w Połądze odbyła się pod przewodnictwem prezydenta Smetony konferencja polityczna z udziałem premjera Tubelisa, dyr.Gabinetu Ministrów Maszalajtisa i Gubernatora kłajpedzkiego Kurkauskasa. Podczas konferencji naradzano się nad sprawami kłajpedzkiemi. 17 lipca prmejer Tubelis powrócił do Kowna.

15 - l e c i e   l i t e w s k i e g o   l o t n i c t w a   w o j s k o w e g o. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 21 lipca odbędą się na Litwie uroczystości związane z 15-leciem lotnictwa wojskowego.

L i k w i d a c j a   s t r a j k u   r o b o t n i k ó w   k o l e j o w y c h. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Przed kilku dniami wśród robotników zatrudnionych na kolei na linji Olita-Orany wybuchł strajk. Za pośrednictwem inspektora pracy strajk został zlikwidowany. Na wspomnianym odcinku kolejowym pracuje 120 robotników i 10 osób z personelu technicznego.

P o d r ó ż   p u ł k o w n i k a   S t e p o n a j t i s a   d o   T a l l i n a. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Redaktor pisma "Musu Žinyns" płk.Steponajtis przybył 17 lipca do Tallina, gdzie przebywać będzie parę tygodni.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Z j a z d   z w i ą z k u   N i e m c ó w . Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: 13.VII odbył się w Kownie zjazd delegatów niemieckiego zwiazku oświatowego "Kulturband", w którym wzięło udział przeszło 20 osób. Występujący mówcy skarżyli się na brak niemieckich szkół początkowych w Litwie. Do nowego centralnego zarządu "Kulturbandu" zostali obrani: pastor Kupfer, v.Reichert, v.Cerpinski, T.Rieder, K.Lehmann, pastor Titelbach, Kosmama, dr.Emmer, Jeger, Kalweit i Gilde.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

R o b o t y   p u b l i c z n e   w   K ł a j p e d z i e. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Gabinet Ministrów wyasygnował 100.000 lt. na roboty publiczne w Kraju Kłajpedzkim.

P r z e j ę c i e   k ł a j p e d z k i e j   f a b r y k i   p r z e z   B a n k   L i t e w s k i. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.:Spowodu trudności pieniężnych kłajpedzkiej fabryki fornieru "Bisdon i Son" i zadłużenia jej dla Skarbu przejął ja Bank Litewski. 16.VII celem przejęcia fabryki udali się do Kłajpedy wiceminister Rolnictwa F.Grigalunas, przedstawiciel M-stwa Komunikacji inż.Ejdrygiewiczius i radca M-stwa Skarbu Wajtiekunas.

K r o n i k a .

S p r a w a   w y m i a n y   w i ę ź n i ó w. Presa Kowieńska z 16.VII.1935 r.: Według otrzymanych wiadomości, rząd polski zwrócił się do szwedzkiego Czerwonego Krzyża z prośbą o pośredniczenie w wymianie więźniów z Litwą. W krótkim czasie propozycja ta zostanie rozpatrzona.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

P r z y j a z d   p o s ł a   B a ł t r u s z a j t i s a   d o   K o w n a. Presa Kowieńska z 16.VII.1935 r.: Poseł litewski w Moskwie Bałtruszajtis przybył w sprawach służbowych do Kowna.-

K o n f e r e n c j a   p o l i t y c z n a   w   P o ł ą d z e . Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 16 lipca w Połądze odbyła się pod przewodnictwem prezydenta Smetony konferencja polityczna z udziałem premjera Tubelisa, dyr.Gabinetu Ministrów Maszalajtisa i Gubernatora Kłajpedzkiego Kurkauskasa. Podczas konferencji naradzano się nad sprawami kłajpedzkiemi. 17 lipca prmejer Tubelis powrócił do Kowna.

15 - l e c i e   l i t e w s k i e g o   l o t n i c t w a   w o j s k o w e g o. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 21 lipca odbędą się na Litwie uroczystości związane z 15-leciem lotnictwa wojskowego.

L i k w i d a c j a   s t r a j k u   r o b o t n i k ó w   k o l e j o w y c h. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Przed kilku dniami wśród robotników zatrudnionych na kolei na linji Olita-Orany wybuchł strajk. Za pośrednictwem inspektora pracy strajk został zlikwidowany. Na wspomnianym odcinku kolejowym pracuje 120 robotników i 10 osób z personelu technicznego.

P o d r ó ż   p u ł k o w n i k a   S t e p o n a j t i s a   d o   T a l l i n a. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Redaktor pisma "Musu Żinyna" płk.Steponajtis przybył 17 lipca do Tallina, gdzie przebywać będzie parę tygodni.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Z j a z d   z w i ą z k u   N i e m c ó w . Presa Kowieńska z 16.VII.1935 r.: 13.VII odbył się w Kownie zjazd delegatów niemieckiego związku oświatowego "Kulturband", w którym wzięło udział przeszło 20 osób. Występujący mówcy skarżyli się na brak niemieckich szkół początkowych w Litwie. Do nowego centralnego zarządu "Kulturbandu" zostali obrani: pastor Kupfer, v.Reichert, v.Cerpinski, T.Rieder, K.Lehmann, pastor Titelbach, Kosmama, dr.Emmer, Jeger, Kalweit i Gilde.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

R o b o t y   p u b l i c z n e   w   K ł a j p e d z i e. Presa Kowieńska z 16.VII.1935 r.: Gabinet Ministrów wyasygnował 100.000 lt. na roboty publiczne w Kraju Kłajpedzkim.

P r z e j ę c i e   k ł a j p e d z k i e j   f a b r y k i   p r z e z   B a n k   L i t e w s k i. Presa Kowieńska z 16.VII.1935 r.: Z powodu trudności płatniczych kłajpedzkiej fabryki fornierów "Bishon i Son" i zadłużenia jej dla Skarbu przejął ją Bank Litewski. 18.VII celem przejęcia fabryki udali się do Kłajpedy wiceminister Rolnictwa F.Grigełajtis, przedstawiciel M-stwa Komunikacji inż.Ejdrygiewiczius i radca M-stwa Skarbu Wojtiekunas.